Guia docent
804028 - CV-M - Cultura Visual

Última modificació: 18/05/2026

Unitat responsable: Centre de la Imatge i la Tecnologia Multimèdia
Unitat que imparteix: 804 - CITM - Centre de la Imatge i la Tecnologia Multimèdia.

Titulació: GRAU EN MULTIMÈDIA (Pla 2009). (Assignatura obligatòria).

Curs: 2026 **Crèdits ECTS:** 6.0 **Idiomes:** Català

PROFESSORAT

Professorat responsable: Laguillo Abbad, Clara

Altres: Sora Domenjó, Carles

COMPETÈNCIES DE LA TITULACIÓ A LES QUALS CONTRIBUEIX L'ASSIGNATURA

Específiques:
4. Emprar els agents que intervenen en la comunicació gràfica i visual
5. Aplicar coneixements relacionats amb l'anàlisi i la composició de les imatges.

Transversals:
1. APRENENTATGE AUTÒNOM: Detectar mancances en el propi coneixement i superar-les mitjançant la reflexió crítica i l'elecció de la millor actuació per ampliar aquest coneixement.
2. COMUNICACIÓ EFICAÇ ORAL I ESCRITA: Comunicar-se de forma oral i escrita amb altres persones sobre els resultats de l'aprenentatge, de l'elaboració del pensament i de la presa de decisions; participar en debats sobre temes de la pròpia especialitat.
3. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ: Gestionar l'adquisició, l'estructuració, l'anàlisi i la visualització de dades i informació de l'àmbit d'especialitat i valorar de forma crítica els resultats d'aquesta gestió.

METODOLOGIES DOCENTS

1. Comentari de les activitats o exercicis proposats.
2. Adquisició de nous coneixements.
3. Explicació activitats o exercicis proposats.
Aquestes franges d'activitat es modulen en funció dels continguts corresponents.

OBJECTIUS D'APRENENTATGE DE L'ASSIGNATURA

1. Resoldre exercicis o pràctiques relacionades amb la identitat visual.
2. Comprendre els conceptes implicats i resoldre els exercicis o pràctiques relacionades amb la comunicació gràfica i visual.
3. Analitzar i construir imatges.
4. Dur a terme les tasques encomanades en el temps previst, treballant amb les fonts d'informació indicades, d'acord amb les pautes marcades pel professorat.
5. Utilitzar estratègies per a preparar i dur a terme les presentacions orals i redactar textos i documents amb un contingut coherent, una estructura i un estil adequats i un bon nivell ortogràfic i gramatical.
6. Identificar les pròpies necessitats d'informació i utilitzar les col·leccions, els espais i els serveis disponibles per a dissenyar i executar recerques simples adequades a l'àmbit geogràfic.
7. Després d'identificar les diferents parts d'un document acadèmic i d'organitzar les referències bibliogràfiques, dissenyar i executar una bona estratègia de recerca avançada amb recursos d'informació especialitzats, seleccionant la informació pertinent tenint en compte criteris de rellevància i qualitat.
8. Planificar la comunicació oral, respondre de manera adequada les qüestions formulades i redactar textos de nivell bàsic amb correcció ortogràfica i gramatical.
9. Utilitzar estratègies per a preparar i dur a terme presentacions orals i redactar textos i documents amb un contingut coherent, una estructura i un estil adequats i un bon nivell ortogràfic i gramatical.

HORES TOTALS DE DEDICACIÓ DE L'ESTUDIANTAT

Tipus	Hores	Percentatge
Hores grup mitjà	60,0	40.00
Hores aprenentatge autònom	90,0	60.00

Dedicació total: 150 h

CONTINGUTS

Tema 1: Introducció a la cultura visual: construir i llegir allò visual

Descripció:
1.- Què és cultura? Què és la imatge? De la bidimensionalitat a la performativitat.
2.- Anàlisi de la imatge. Introducció a la semiòtica. Signe, símbol, Icona.
3.- L'imperi i l'estatut de les imatges
4.- Llegir una imatge

Activitats vinculades:
Exercicis proposats en la pràctica 1

Competències relacionades:
CEM 4.9. Emprar els agents que intervenen en la comunicació gràfica i visual
CEM 4.10. Aplicar coneixements relacionats amb l'anàlisi i la composició de les imatges.
07 AAT. APRENENTATGE AUTÒNOM: Detectar mancances en el propi coneixement i superar-les mitjançant la reflexió crítica i l'elecció de la millor actuació per ampliar aquest coneixement.
04 COE. COMUNICACIÓ EFICAÇ ORAL I ESCRITA: Comunicar-se de forma oral i escrita amb altres persones sobre els resultats de l'aprenentatge, de l'elaboració del pensament i de la presa de decisions; participar en debats sobre temes de la pròpia especialitat.
06 URI. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ: Gestionar l'adquisició, l'estructuració, l'anàlisi i la visualització de dades i informació de l'àmbit d'especialitat i valorar de forma crítica els resultats d'aquesta gestió.

Dedicació: 25h
Grup mitjà/Pràctiques: 10h
Aprenentatge autònom: 15h

Tema 2: Teoria i estètica de la imatge

Descripció:
1.- Reproductibilitat técnica: de Benjamin a les xarxes socials. Cultura visual avui I
2.- La cultura de masses: la industria cultural (Adorno), la societat de l'espectacle (Debord) i el big data.
3.- L'emancipació de l'espectador. Cultura Visual avui II

Objectius específics:
Exercicis proposats en la pràctica 1

Competències relacionades:
CEM 4.9. Emprar els agents que intervenen en la comunicació gràfica i visual
CEM 4.10. Aplicar coneixements relacionats amb l'anàlisi i la composició de les imatges.
07 AAT. APRENENTATGE AUTÒNOM: Detectar mancances en el propi coneixement i superar-les mitjançant la reflexió crítica i l'elecció de la millor actuació per ampliar aquest coneixement.
04 COE. COMUNICACIÓ EFICAÇ ORAL I ESCRITA: Comunicar-se de forma oral i escrita amb altres persones sobre els resultats de l'aprenentatge, de l'elaboració del pensament i de la presa de decisions; participar en debats sobre temes de la pròpia especialitat.
06 URI. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ: Gestionar l'adquisició, l'estructuració, l'anàlisi i la visualització de dades i informació de l'àmbit d'especialitat i valorar de forma crítica els resultats d'aquesta gestió.

Dedicació: 25h
Grup mitjà/Pràctiques: 10h
Aprenentatge autònom: 15h

Tema 3: Història dels moviments artístics

Descripció:
1.- Això és art? Cap a una definició
2.- Ruptura amb l'acadèmia: L'impressionisme. Del Saló al Flanêur. L'impacte de la llum, la fotografia, les reformes urbanes. La ciència arriba al llenç
3.- Avantguardes I i II. El Futurisme. Manifestos, avantguardes, la destrucció com a forma artística. Surrealisme. Començar de nou. Art conceptual. Imaginaris promocionals. La disciplina de la forma. Bauhaus i avantguardes soviètiques. La línia clara, la diagonal i el punt de vista zenital. Contra l'ornament
4.- Polítiques de l'Art, cap a una indústria cultural: Expressionisme abstracte americà/ Informalismes. La política en el gest. Realismes en la Guerra Freda. Pop Art. Contra la transcendència i l'existencialisme. Fascinació, consumisme i integració de l'art en la vida quotidiana
5.-Apropiacionisme, espectacle i gir performatiu.

Objectius específics:
Exercicis proposats en la pràctica 2

Competències relacionades:
CEM 4.9. Emprar els agents que intervenen en la comunicació gràfica i visual
CEM 4.10. Aplicar coneixements relacionats amb l'anàlisi i la composició de les imatges.
07 AAT. APRENENTATGE AUTÒNOM: Detectar mancances en el propi coneixement i superar-les mitjançant la reflexió crítica i l'elecció de la millor actuació per ampliar aquest coneixement.
04 COE. COMUNICACIÓ EFICAÇ ORAL I ESCRITA: Comunicar-se de forma oral i escrita amb altres persones sobre els resultats de l'aprenentatge, de l'elaboració del pensament i de la presa de decisions; participar en debats sobre temes de la pròpia especialitat.
06 URI. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ: Gestionar l'adquisició, l'estructuració, l'anàlisi i la visualització de dades i informació de l'àmbit d'especialitat i valorar de forma crítica els resultats d'aquesta gestió.

Dedicació: 25h
Grup mitjà/Pràctiques: 10h
Aprenentatge autònom: 15h

Tema 4: Anotacions històriques sobre fotografia, cinema i animació

Descripció:
1.- L'impacte de la fotografia. Cronofotògrafs i pioners. Aparells pre-cinematogràfics
2.- El cinema com a llenguatge i el cinema animat: tècnica i estètica
3.- Post-fotografia i visualitats experimentals. Document, espectacle. Una finestra a nous llenguatges

Objectius específics:
Exercici proposat en la praÌ□ctica 2

Competències relacionades:
CEM 4.9. Emprar els agents que intervenen en la comunicació gràfica i visual
CEM 4.10. Aplicar coneixements relacionats amb l'anàlisi i la composició de les imatges.
07 AAT. APRENENTATGE AUTÒNOM: Detectar mancances en el propi coneixement i superar-les mitjançant la reflexió crítica i l'elecció de la millor actuació per ampliar aquest coneixement.
04 COE. COMUNICACIÓ EFICAÇ ORAL I ESCRITA: Comunicar-se de forma oral i escrita amb altres persones sobre els resultats de l'aprenentatge, de l'elaboració del pensament i de la presa de decisions; participar en debats sobre temes de la pròpia especialitat.
06 URI. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ: Gestionar l'adquisició, l'estructuració, l'anàlisi i la visualització de dades i informació de l'àmbit d'especialitat i valorar de forma crítica els resultats d'aquesta gestió.

Dedicació: 25h
Grup mitjà/Pràctiques: 10h
Aprenentatge autònom: 15h

Tema 5: La Imatge electrònica

Descripció:
1.-Televisió: el poder de la pantalla petita.
2.-El vídeo en la galeria. La imatge en moviment entra en el mercat de l'art i en el museu.

Competències relacionades:
CEM 4.9. Emprar els agents que intervenen en la comunicació gràfica i visual
CEM 4.10. Aplicar coneixements relacionats amb l'anàlisi i la composició de les imatges.
07 AAT. APRENENTATGE AUTÒNOM: Detectar mancances en el propi coneixement i superar-les mitjançant la reflexió crítica i l'elecció de la millor actuació per ampliar aquest coneixement.
04 COE. COMUNICACIÓ EFICAÇ ORAL I ESCRITA: Comunicar-se de forma oral i escrita amb altres persones sobre els resultats de l'aprenentatge, de l'elaboració del pensament i de la presa de decisions; participar en debats sobre temes de la pròpia especialitat.
06 URI. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ: Gestionar l'adquisició, l'estructuració, l'anàlisi i la visualització de dades i informació de l'àmbit d'especialitat i valorar de forma crítica els resultats d'aquesta gestió.

Dedicació: 25h
Grup mitjà/Pràctiques: 10h
Aprenentatge autònom: 15h

Tema 6: Cultura Digital

Descripció:
1.- Introducció a la cultura digital
2.- Future cinema, cinema digital, imatges expandides i immersivas
3.- Estètica i genealogia de l'art digital
4.- Narrativa digital, xarxes i post-ficció visual
5.- Història i cultura de l'videojoc

Competències relacionades:
CEM 4.9. Emprar els agents que intervenen en la comunicació gràfica i visual
CEM 4.10. Aplicar coneixements relacionats amb l'anàlisi i la composició de les imatges.
07 AAT. APRENENTATGE AUTÒNOM: Detectar mancances en el propi coneixement i superar-les mitjançant la reflexió crítica i l'elecció de la millor actuació per ampliar aquest coneixement.
04 COE. COMUNICACIÓ EFICAÇ ORAL I ESCRITA: Comunicar-se de forma oral i escrita amb altres persones sobre els resultats de l'aprenentatge, de l'elaboració del pensament i de la presa de decisions; participar en debats sobre temes de la pròpia especialitat.
06 URI. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ: Gestionar l'adquisició, l'estructuració, l'anàlisi i la visualització de dades i informació de l'àmbit d'especialitat i valorar de forma crítica els resultats d'aquesta gestió.

Dedicació: 25h
Grup mitjà/Pràctiques: 10h
Aprenentatge autònom: 15h

ACTIVITATS

PRÀCTICA P01: CONSTRUCCIÓ D'UN BANC DE REFERÈNCIES VISUALS PRÒPIES i COL·LECTIVES

Descripció:
Exercici: Cerca d'imatges que siguin referències pròpies i de les seves genealogies; documentació i contextualització històrica i anàlisis individual i col·lectiva de les imatges i de la raó per la qual són referents personals i/o col·lectius

En construcció col·lectiva a través de la xarxa – Instagram

Format final de presentació individual: mapa conceptual/visual que inclogui genealogia visual, context sociopolític, de pensament, tecnològic i artístic.

Competències relacionades:
CEM 4.10. Aplicar coneixements relacionats amb l'anàlisi i la composició de les imatges.
CEM 4.9. Emprar els agents que intervenen en la comunicació gràfica i visual
04 COE. COMUNICACIÓ EFICAÇ ORAL I ESCRITA: Comunicar-se de forma oral i escrita amb altres persones sobre els resultats de l'aprenentatge, de l'elaboració del pensament i de la presa de decisions; participar en debats sobre temes de la pròpia especialitat.
06 URI. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ: Gestionar l'adquisició, l'estructuració, l'anàlisi i la visualització de dades i informació de l'àmbit d'especialitat i valorar de forma crítica els resultats d'aquesta gestió.
07 AAT. APRENENTATGE AUTÒNOM: Detectar mancances en el propi coneixement i superar-les mitjançant la reflexió crítica i l'elecció de la millor actuació per ampliar aquest coneixement.

Dedicació: 4h
Aprenentatge autònom: 4h

PRÀCTICA P02: HISTÒRIA DELS MOVIMENTS ARTÍSTICS

Descripció:
Visita a un museu (proposta interna: Santa Mònica). Triar una o vàries obres d'art experimentades en directe i analitzar-la des d'un punt de vista estètic. Formats possibles: vídeo-assaig, assaig textual o visual.

Competències relacionades:
CEM 4.10. Aplicar coneixements relacionats amb l'anàlisi i la composició de les imatges.
CEM 4.9. Emprar els agents que intervenen en la comunicació gràfica i visual
04 COE. COMUNICACIÓ EFICAÇ ORAL I ESCRITA: Comunicar-se de forma oral i escrita amb altres persones sobre els resultats de l'aprenentatge, de l'elaboració del pensament i de la presa de decisions; participar en debats sobre temes de la pròpia especialitat.
06 URI. ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ: Gestionar l'adquisició, l'estructuració, l'anàlisi i la visualització de dades i informació de l'àmbit d'especialitat i valorar de forma crítica els resultats d'aquesta gestió.
07 AAT. APRENENTATGE AUTÒNOM: Detectar mancances en el propi coneixement i superar-les mitjançant la reflexió crítica i l'elecció de la millor actuació per ampliar aquest coneixement.

Dedicació: 25h
Grup mitjà/Pràctiques: 25h

PRÀCTICA P03: SEMINARIS SOBRE CULTURA DIGITAL

Descripció:
En els seminaris es debatran continguts del Tema 6 a partir de la posada en comú de lectures i activitats de debat crític. Els seminaris es faran en grups petits de classe repartits en els dies de seminari. S'avaluarà la participació a classe.

Dedicació: 10h
Grup gran/Teoria: 10h

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ

Qualsevol acte de frau acadèmic, plagi, ús o tinença a l'abast de mitjans no autoritzats en qualsevol activitat d'avaluació comportarà la qualificació de zero (0) en la prova o lliurament afectat. A més, d'acord amb la normativa de la Universitat, la possible derivació dels fets per a l'obertura d'un expedient disciplinari implicarà que l'assignatura quedi en l'estat provisional de "pendent d'avaluació" fins a la resolució de l'expedient. La gestió d'aquestes incidències es desplega d'acord amb el **Marc d'actuació per a la integritat acadèmica en l'avaluació de la UPC**.

- 3 exercicis (1 cada 2 blocs): 10%/exercici - 30%
- Examen parcial- 20%
- Examen final– 40%
- Assistència i participació a classe – 10%

- L'avaluació de la participació de l'alumne en les activitats formatives de la matèria, i l'actitud d'aprenentatge, s'avaluaran mitjancÌ§ant un seguiment de les seves intervencions a classe i de la proporció d'exercicis o pràctiques presentades.

Els estudiants que no superin l'assignatura mitjancÌ§ant l'avaluació contínua tindran l'opció de presentar-se a la re-avaluació. Aquest examen permetrà reavaluar l'examen parcial i l'examen final (40% de la nota final de l'assignatura).

NORMES PER A LA REALITZACIÓ DE LES PROVES.

Els exercicis es lliuraran a través del campus virtual.

Qualsevol incidència que no permeti resoldre les pràctiques en el termini indicat es comunicarà a la professora via Campus Virtual; amb posterioritat a aquesta comunicació, es resoldrà la pertinència o no de les causes que motiven la no presentació de l'exercici i s'establiran les alternatives per a completar l'avaluació si les causes són justificades. També es consideraran justificades les causes de no presentació d'exercicis que siguin comunicades al professorat per la Direcció d'estudis.

Les classes, es realitzen en modalitat en línia i presencial, sempre que sigui possible. Els exàmens seran en modalitat presencial, sempre que sigui possible.â□¨Les preguntes i problemes proposats en els exàmens fan referència al contingut teòric i pràctic de l'assignatura.

Les revisions i/o reclamacions respecte dels exàmens es realitzaran exclusivament en les dates i horaris establerts en el Calendari Acadèmic.

BIBLIOGRAFIA

Bàsica:
- Albers, Josef. La interacción del color. Madrid: Alianza, 1979. ISBN 8420670014.
- Berger, John. Modos de ver. Barcelona: Gustavo Gili, 1974. ISBN 9788425218071.
- Brea, José Luis. Las tres eras de la imagen: imagen-materia, film, e-image. 1ª. Madrid: Ediciones Akal SA, 2010. ISBN 978-84-460-3139-0.
- Crow, David. No te creas una palabra: una introducción a la semiótica. 1ª. Barcelona: Promopress, 2008. ISBN 978-84-935881-1-3.
- Domínguez, Vicente. Pantallas depredadoras: el cine ante la cultura visual digital. 1ª. Oviedo, Gijón: Ediciones de la Universidad de Oviedo, Festival Internacional de Cine de Gijón, ISBN 978-84-8317-657-3.
- Fontcuberta, Joan. La furia de las imágenes: notas sobre la postfotografía. 1ª. Barcelona: Atmarcadia SL, 2018. ISBN 978-84-947174-7-5.
- Freund, Gisèle. La fotografia como documento social. 5ª ed. Barcelona: Gustavo Gili, 1993.
- García-Matilla, A.; Aparici, R. Lectura de imágenes. 3ª ed. Madrid: La Torre, 1998. ISBN 9788479602239.
- Gompertz, Will. ¿Qué estás mirando?: 150 años de arte moderno en un abrir y cerrar de ojos. 5ª. Barcelona: Penguin Random House Grupo Editorial (Taurus), 2014. ISBN 978-84-306-0125-7.
- Granés, Carlos. El puño invisible: arte, revolución y un siglo de cambios culturales. 3ª. Madrid: Taurus, 2012. ISBN 978-84-306-0905-5.
- Guardiola, Ingrid. L'ull i la navalla: un assaig sobre el món com a interfície. 1ª. Barcelona: Atmarcadia SL, 2018. ISBN 978-84-947174-7-5.
- Hall, D.; Fifer, S.J. Illuminating video: an essential guide to video art. New York: Aperture Book, 1990. ISBN 0893813907.
- Higgs, John. Historia alternativa del siglo XX: más extraño de lo que cabe imaginar. 1ª. Barcelona: Penguin Random House Grupo Editorial (Taurus), 2015. ISBN 978-84-306-1743-2.
- John Thomas Mitchell, William. ¿Qué quieren las imágenes?: una crítica a la cultura visual. 1ª. Vitoria-Gasteiz: Sans Soleil Ediciones, 2017. ISBN 978-84-946119-9-5.
- Lanier, Jaron. Contra el rebaño digital: un manifesto. 1ª. Barcelona: Random House Mondadori, 2011. ISBN 978-84-8306-917-2.
- Manovich, Lev. El lenguaje de los nuevos medios de comunicación: la imagen en la era digital. 1ª. Barcelona: Ediciones Paidós Ibérica SA, 2005. ISBN 84-493-1769-X.
- McCloud, S. Entender el cómic: [el arte invisible]. Bilbao: Astiberri, 2005. ISBN 9788496815124.
- Michel, Melot. Breve historia de la imagen. 1ª. Madrid: Ediciones Siruela SA, 2010. ISBN 978-84-9841-345-8.
- Mitchell, W.J.T. Teoría de la imagen. Madrid: Akal, 2009. ISBN 9788446025719.
- Mirzoeff, Nicholas. Cómo ver el mundo: una nueva introducción a la cultura visual. 1ª. Barcelona: Espasa Libros (Paidós), 2016. ISBN 978-84-493-3216-6.
- Mirzoeff, Nicholas. Una introducción a la cultura visual. Madrid: Paidós, 2003. ISBN 9788449313905.
- Scharf, Aaron. Arte y fotografía. Madrid: Alianza, 1994. ISBN 8420671258.
- Sougez, Marie Loup. Historia de la fotografía. 5ª ed. Madrid: Cátedra, 1994. ISBN 8437602882.
- Stelzer, Otto. Arte y fotografía: contactos, influencias y efectos. Barcelona: Gustavo Gili, 1981.
- Tatarkiewicz, Wladyslaw. Historia de la estética. Madrid: Akal, 1987-1991.
- VV.AA. La cultura de la imagen. Madrid: Fragua, 2006. ISBN 9788470741906.
- Ward, T.W. Composición y perspectiva. Barcelona: Blume, 1992. ISBN 9788487535932.
- Maureen Furniss. Animation: The Global History. 1ª. London: Thames & Hudson, 2017. ISBN 978-0-500-25217-8.
- Darley, Andrew. Cultura visual digital: Espectáculo y nuevos géneros en los medios de comunicación. Madrid: PAIDOS IBERICA, 2003. ISBN 9788449313240.
- Gere, Charlie. Digital Culture. 2nd Expanded Edition. Londres: Reaktion Books, 2008. ISBN 1861893884.
- Paul, Christiane. Digital Art (World of Art). Thames & Hudson, 2003. ISBN 0500203679.
- Manovich, Lev. Cultural Analytics. Mit Press, 2020.
- Murield, Daniel & Crawford, Garry. Video Games as Culture. Considering the Role and Importance of Video Games in Contemporary Society.. Routledge, 2018. ISBN 9781138655119.